

Strategija vključevanja priseljencev v izobraževanje odraslih in projekt StepIn!

17. andragoški kolokvij
ACS

5. 6. 2013
(na MIZŠ)

Dr. Natalija Vrečer, ACS in ISIM ZRC SAZU

Strategija vključevanja priseljencev v izobraževanje odraslih in Akcijski načrt I. (2013)
(ACS z zunanjimi sodelavci)

Stanje: Strokovni svet za izobraževanje odraslih jo je na seji 18. 4. 2013 predlagal ministru za izobraževanje v potrditev (ob upoštevanju manjših sprememb, ki jih oblikujemo, zato zadnja različica še ni poslana SSIO)

Pobuda: Delovna skupina za vključevanje priseljencev v VIZ (2009-2011): vodja Bronka Straus

Januar 2013 – Zaključek priprave Strategije in Akcijskega načrta I. (priloga Strategiji)

-Strategija do 2020

-Akcijski načrt I. do 2014 (+ nadaljnji dvoletni akcijski načrti)

Delovna skupina: 25 članov iz MIZŠ; MNZ; MDDSZ; ACS; ISIM ZRC SAZU; Revoz; ZSSS; Slovenska filantropija; ZRSŠ; Info točka za tujce ZRSZ; Oddelek za pedagogiko in andragogiko, FF, UL; CSD/TJ, FF, ULU; ZSSS; Cene Štupar; ADS; MOL (iz teh organizacij so sodelovali 4 priseljenci)

-Izražena potreba po navedeni strategiji tudi na evropskem nivoju:

-Evropska organizacija za izobraževanje odraslih **EAEA** (European Association for the Education of Adults): potrebujemo strategijo za vključevanje priseljencev v IO na evropskem nivoju, hkrati pa priporoča tudi delovanje na lokalni, regionalni in nacionalni ravni (EAEA 2011)

Raziskava British Council-a in Migration Policy Group (2011) **Migration Integration Policy Index III** (MIPEX III): področje izobraževanja priseljencev bi morali v SLO urediti sistemsko.

Slovenija glede na indeks o politikah integracije priseljencev med 33 državami na 18. mestu, pri vključevanju priseljencev v sistem vzgoje in izobraževanja pa šele na 24. V poročilu MIPEX III je zapisano takole:

»Obstaja ad hoc financiranje in nekaj možnosti za prilagajanje kurikulumov, vendar pa ni konkretnih ukrepov za implementacijo medkulturnega izobraževanja v vseh šolah. V vzgoji in izobraževanju se pojavljajo integracijske politike, vendar niso sistematične in priseljenci nimajo enakega dostopa do izobraževanja razen do obveznega izobraževanja.«

Vsi **glavni svetovni in evropski dokumenti o izobraževanju odraslih** od 2000 dalje poudarjajo, da je treba posvečati posebno pozornost izobraževanju odraslih priseljencev. (**5.1 Priloga I: Pravni vidiki**)

VSEBINA

Uvod	
2 Izhodišča	
2.1 Ciljne skupine	
2.2 Kontekst migracij	
2.3 Pravna izhodišča	
2.4 Analiza stanja	
2.5 Izobraževanje odraslih kot medkulturno izobraževanje	
2.6 Načela izobraževanja odraslih priseljencev	
3 Smernice strategije	
3.1 Nameni in cilji strategije	
3.2 Opis ukrepov in priporočila	
3.2.1 Ukrepi za zagotavljanje dostopnosti do javno veljavnih programov za priseljence	
3.2.2 Ukrepi za delodajalce in lokalne skupnosti	
3.2.3 Ukrepi za povečanje javnih in zasebnih vlaganj v izobraževanje priseljencev	
3.2.4 Ukrepi na sistemski ravni: sprememba zakonodaje	
3.2.5 Ukrepi na področju priznavanja že pridobljenega znanja	
3.3 Spremljanje in evalvacija	

4. Literatura	
5 Priloge	
5.1 Priloga I: Pravni vidiki	
5.1.1 Evropski in drugi mednarodni dokumenti	
5.1.2 Slovenska zakonodaja	
5.2 Priloga II: Analiza stanja – opisi študij	
5.3 Priloga III: Predlog za dopolnitve Zakona o izobraževanju odraslih iz leta 1996 ..	
5.4 Priloga IV: Akcijski načrt	
5.4.1 Akcijski načrt I	

Glavni namen te strategije je ustvarjanje pogojev za izobraževanje odraslih priseljencev za njihovo integracijo v slovensko družbo in s tem za krepitev družbene kohezivnosti.

Strateški cilji:

1. Spodbujanje in motiviranje priseljencev za izobraževanje za večjo konkurenčnost na trgu dela, za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo.
2. Ustvarjanje enakih možnosti v izobraževanju za ljudi različnih etničnih pripadnosti in kultur, omogočanje lažjega sporazumevanja in razumevanje potreb priseljencev
3. Odstranjevanje (institucionalnih, situacijskih in dispozicijskih) ovir za vključevanje priseljencev v izobraževalni sistem.
4. Spodbujanje k vključevanju izobraževanja priseljencev tudi v programe drugih resorjev, npr. v zdravstvo, kulturo, gospodarstvo

Operativni cilji strategije:

1. Podpora delodajalcem z omrežjem javno veljavnih programov in izvajalcev za izobraževanje priseljencev.
2. Strokovna podpora lokalnim skupnostim pri razvijanju učnih priložnosti za priseljence in njihove družine.
3. Povečanje javnih in zasebnih vlaganj v izobraževanje priseljencev.
4. Razvijanje znanja slovenščine v taki meri, da se bodo priseljenci lahko uspešno vključevali v sistem izobraževanja odraslih, na trg dela in v družbeno okolje.
5. Na sistemski ravni zagotavljanje pogojev, možnosti in priložnosti, ki omogočajo doseganje ciljev oziroma standardov znanja, ki so opredeljeni v različnih kurikuli in programih za izobraževanje odraslih.

Analiza stanja

Programov, namenjenih priseljencem, se v manjši meri udeležujejo manj izobraženi, ki bi sicer takšne programe najbolj potrebovali. Primanjkuje brezplačnih izobraževalnih programov za odrasle priseljence, ki bi bili primerni za manj izobražene z nižjimi dohodki.

Zelo pomembno je, da se tudi ostale državljane seznani s problematiko priseljencev in se jih usposobi za medkulturni dialog in sožitje.

Obstoječi programi izobraževanja in usposabljanja niso dovolj prilagojeni priseljencem.

180-urni tečaji slovenščine za tujce ne zadoščajo (pridobljena raven znanja slovenščine npr. ne omogoča vključitve v druge izobraževalne programe).

Delodajalci večinoma ne zaznavajo potreb po usposabljanju priseljencev.

14 svetovalnih središč izvaja svetovanje za priseljence glede IO, potrebno je zagotoviti trajno financiranje in nadaljnji obstoj teh središč

5.4 Priloga IV: Akcijski načrt

Namen akcijskega načrta je izvajanje in spremljanje Strategije vključevanja priseljencev v izobraževanje odraslih.

Cilj akcijskega načrta je pripraviti nabor ukrepov, s katerimi bomo spodbujali in motivirali odrasle priseljence za izobraževanje, ustvarili enake možnosti za izobraževanje itd.

Akcijski načrt I. velja za leti 2013 in 2014.

Za naslednja leta bodo pripravljene novi dvoletni akcijski načrti, ki jih bo pripravila **delovna skupina za spremljanje te strategije**.

-Delno se strategija že implementira v različnih organizacijah

-Primer implementacije te strategije: **projekt StepIn!**

StepIn! Z aktivnim državljanstvom gradimo vključujoče družbe

<http://www.stepin-grundtvig.org/>

-(Grundtvig projekt, 2012-2013)

-Izvoja ga Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije, ZRC SAZU

Koordinator projekta

Univerza Leibniz v Hannoveru – Inštitut za politične študije

AGORA Research Group Citizenship Education

Prof. Dr. Dirk Lange – glavni raziskovalec

Ostali partnerji:

Black&Ethnic Minorities Infrastructure, Škotska
 Provincia di Parma, Italija
 University of Nicosia, Department of Education, Ciper
 Society of Citizens Assisting Migrants, Republika Češka
 Folkuniversitetet Kristianstad, Sweden

Glavni cilj projekta StepIn! je razviti inovativne strategije v izobraževanju odraslih, da se okrepi aktivno državljanstvo priseljencev in etničnih manjšin.

Ciljne skupine projekta: (1.) priseljenci in člani etničnih manjšin, (2.) člani družbe sprejema, zlasti načrtovalci politik iz organizacij javne uprave in (3.) izobraževalci odraslih in izvajalske organizacije.

April 2013: **testiranje modula** za Medkulturne kompetence za javne uslužbenke (ISIM izvedel dve izvedbi modula, ki temelji na analizi izobraževalnih potreb, tretja izvedba junij 2013 v Novem mestu)

-Priročnik (ISIM ZRC SAZU modul: Krepitev empatije v medkulturnih srečanjih)

-Usposabljanje Grundtvig (Grundtvig Training Course – GTC)
 (November 2013 v Hannovru)

- Okrogla miza z načrtovalci politik, raziskovalci in priseljenci (november 2013)